

Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Серія :
Юридичні науки. 2015. № 813. С. 292-298.

5. Віденська конвенція про право міжнародних договорів.
Верховна Рада України: веб-сайт. URL:
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_118#Text (дата звернення
15.10.2023)

Качковський Владислав Богданович,
здобувач наукового ступеня доктора
філософії Національної академії внутрішніх
справ

СУТНІСТЬ І РОЗУМІННЯ ПОНЯТТЯ «ПРАЦІВНИК ПРАВООХОРОННОГО ОРГАНУ»

У чинному законодавстві України немає чіткого визначення поняття «працівник правоохоронного органу». Так, згідно з положеннями Закону України «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів» від 23.12.1993 р., правоохоронними органами визнаються органи прокуратури, Національної поліції, служби безпеки, Військової служби правопорядку у Збройних Силах України, Національне антикорупційне бюро України, органи охорони державного кордону, Бюро економічної безпеки України, органи і установи виконання покарань, слідчі ізолятори, органи державного фінансового контролю, рибоохорони, державної лісової охорони, інші органи, які здійснюють правозастосовні або правоохоронні функції [1]. Положеннями ч. 2 ст. 2 цього Закону передбачено, що захисту підлягають судді Конституційного Суду України, судді та працівники апаратів судів, вищезазначені працівники правоохоронних органів, а також співробітники кадрового складу розвідувальних органів України, військовослужбовці Сил спеціальних операцій Збройних Сил України, співробітники Служби судової охорони, працівники Антимонопольного комітету України та уповноважені особи Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, які беруть безпосередню участь у охороні громадського порядку і громадської безпеки; контролю за переміщенням людей, транспортних засобів, товарів та інших предметів чи речовин через державний і митний кордон України. Варто наголосити, що наведений законодавцем перелік правоохоронних органів не є вичерпним, що не характеризує вказаний нормативно-правовий акт як ефективний засіб правового регулювання правоохоронної діяльності [2, с. 10–14]. Разом з тим, існує думка про недоцільність визначення вичерпного переліку правоохоронних органів з огляду на динаміку мінливості системи центральних органів виконавчої влади в Україні, що охоплювала

систематичні реформування та реорганізацію правоохоронних органів [3, с. 50].

З цього випливає, що до правоохоронних пропонують відносити наступні: суди, прокуратуру, Національну поліцію України, Службу безпеки, Військову службу правопорядку у Збройних Силах України, Національне антикорупційне бюро України, Національну гвардію України, Управління державної охорони, органи юстиції, органи охорони державного кордону, Бюро економічної безпеки України, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини та інші. «Іншими» слід вважати: Службу зовнішньої розвідки України, Головне управління розвідки Міністерства оборони України, Рахункову палату та тимчасові слідчі комісії Верховної Ради України.

Крім того, доцільно розширити перелік правоохоронних органів за рахунок співробітників новостворених Державного бюро розслідувань та Національного агентства з питань запобігання корупції.

Отже, система правоохоронних органів України на сьогодні поєднує правоохоронні органи як загального призначення (суди, прокуратура, Національну поліцію України, органи юстиції), так і спеціального (Національне антикорупційне бюро України, Національна гвардія України, Управління державної охорони, Служба зовнішньої розвідки України) [4, с. 319]. Критерієм віднесення того чи іншого органу до правоохоронного є його правоохоронна діяльність за способом здійснення та формою соціального призначення.

Відповідно безпосередньо правоохоронним органом визнають:

- державні органи, спеціально уповноважені здійснювати контроль за точним і неухильним додержанням законів, забезпечувати законність і правопорядок, здійснювати протидію злочинності, захист прав і свобод громадян, застосовувати заходи державного примусу до правопорушників;

- юрисдикційний орган, що уповноважений державою виконувати в установленому законом порядку функції або завдання з охорони права, правопорядку, розслідування або запобігання порушенням права, відновлення порушеного права, захист національної (державної) безпеки, підтримання правопорядку, забезпечення законності;

- спеціально уповноважені державні органи, що наділяються державно-владними повноваженнями з метою професійного здійснення на підставі та у відповідності з чинним законодавством [5, с. 126].

На сьогодні змушені констатувати розмежованість кримінально-правової охорони авторитету органів державної влади та суспільних відносин у сфері правосуддя: кримінальні правопорушення, в яких потерпілим є працівник правоохоронного органу, зазначені в

диспозиції статей, що передбачені в розділі XV «Кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян та кримінальні правопорушення проти журналістів» Особливої частини КК, а кримінальні правопорушення, в яких потерпілими є судді – в розділі XVIII «Кримінальні правопорушення проти правосуддя» Особливої частини КК. У разі прирівняння кримінально-правової охорони вказаних категорій осіб, втрачається сенс у подібній диференціації відповідальності за посягання на їх життя, здоров'я, майно у зв'язку з виконання професійних обов'язків [5, с. 128].

Список використаних джерел

1. Закон України «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів» від 23.12.1993 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3781-12#Text>

2. Берлач А.І. Принципи діяльності правоохоронних органів у контексті адміністративної реформи в Україні. *Адміністративна реформа та проблеми вдосконалення діяльності правоохоронних органів*. Сімферополь, 2008. Вип. 2. С. 10–14.

3. Беленок В.І. Кримінально-правова та кримінологічна характеристика погрози або насильства щодо працівника правоохоронного органу : дис. ... канд. юрид наук : 12.00.08. Київ, 2021. 353 с.

4. Циганов О.Г. Правоохоронна діяльність та правоохоронні органи: сучасні підходи до визначення сутності та змісту. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка*, 2015. № 3. С. 314-323.

5. Кирбят'єв О.О. Кримінально-правова охорона професійної діяльності працівників правоохоронних органів : дис. ... доктора юрид. наук : 12.00.08. Київ, 2021. 446 с.

Ковтун Олексій Ілліч,

здобувач наукового ступеня доктора
філософії Національного авіаційного
університету

РЕЛІГІЙНИЙ ОБРЯД ЯК СИСТЕМОУТВОРЮЮЧА ОЗНАКА ОБ'ЄКТИВНОЇ СТОРОНИ СКЛАДУ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ У ДИСПОЗИЦІЯХ СТ. 180 КК УКРАЇНИ

Відповідальність за перешкоджання здійсненню релігійного обряду передбачена у ст. 180 КК України, але, нажаль, КК України не містить дефініції термінологічного звороту «релігійний обряд». Відсутнє вдале визначення і у Законі України «Про свободу совісті та